

POSTANOWIENIE

3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 3 lutego 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku L. L., M. L. i Ł. L.

z udziałem J. S., Skarbu Państwa - Starosty [...], Gminy [...] - Komunalnego Zakładu Budżetowego i Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w [...]

o ustanowienie drogi koniecznej,

na skutek skargi kasacyjnej J. S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie

z 14 listopada 2024 r., VI Ca 649/24,

I. odrzuca skargę kasacyjną;

II. oddala wniosek wnioskodawców o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 14 listopada 2024 r., Sąd Okręgowy w Częstochowie w sprawie z wniosku L. L., M. L., Ł. L. z udziałem J. S., Skarbu Państwa - Starosty [...], Gminy [...] - Komunalnego Zakładu Budżetowego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w [...], o ustanowienie drogi koniecznej, na skutek apelacji uczestniczki postępowania J.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Myszkowie z 29 kwietnia 2024 r., oddalił apelację (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła uczestniczka J. S., zaskarżając postanowienie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Przedmiotowa skarga kasacyjna została obarczona nieusuwalnym brakiem konstrukcyjnym, a zatem podlegała odrzuceniu. Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie.

W ocenie Sądu Najwyższego powyżej wymienione elementy mają charakter konstrukcyjny (podobnie jak te z art. 398⁴ § 1 k.p.c.). Braki te należy traktować jako nieusuwalne. Taki wniosek można wysnuć z orzecznictwa SN powstałego w kontekście nieobowiązujących już przepisów odnoszących się do kasacji. (zob. postanowienie SN z 5 czerwca 2001 r., IV CZ 45/01; 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00).

W analizowanej w skardze kasacyjnej zawarto jedynie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ale nie wyodrębniono uzasadnienia do tego wniosku. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na tożsamą treść podstaw wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (punkty 2.1); 2.2); 2.3) skargi kasacyjnej) oraz zarzutów sformułowanych w skardze (punkty 1.;2.;3. skargi kasacyjnej). Uszczegóławiając: pkt 2.1) jest zbieżny z pkt 2.A.a); pkt 2.2) jest zbieżny z 1.; pkt 2.3) jest zbieżny z pkt 3.

W skardze kasacyjnej sformułowano jedno wspólne uzasadnienie dla wymienionych powyżej części skargi.

W orzecznictwie SN wskazuje się, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw

kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia SN z 22 maja 2024 r., I CSK 786/24).

Uznaje się, że nie ma możliwości pośredniego wyartykułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z innych wniosków formalnych. W konsekwencji tego nie można w treści uzasadnienia skargi kasacyjnej doszukiwać się fragmentów mogących wskazywać na uzasadnienie podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dodać można, iż zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

4. Ubocznie należy wskazać, że wadliwie skarżąca wskazuje, iż zaskarżone postanowienie zostało wydane w warunkach nieważności postępowania. Skarżąca forsuje koncepcję „kaskadowej” nieważności. W sprawie bowiem Sąd Okręgowy w Częstochowie wydał dwa postanowienia. To właśnie z pierwszym z nich (z 16 września 2021 r.) skarżąca łączy kwestie nieważności postępowania. Na skutek tego postanowienia zapadło kolejne postanowienie Sądu Rejonowego w Myszkowie (z 29 kwietnia 2024 r.), a w dalszej kolejności drugie postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie (to zaskarżone skargą kasacyjną - z 14 listopada 2024 r.). W ocenie Sądu Najwyższego zarzut nieważności postępowania należy kierować jedynie wobec orzeczenia, które jest objęte zakresem zaskarżenia.

5. Na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu już na etapie badania jej przez Sąd drugiej instancji. Taka sytuacja jednak nie nastąpiła, zatem na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

6. Oddaleniu podlegał wniosek wnioskodawców o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego. Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek, dotyczący kosztów postępowania, został powiązany z odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania lub jej oddaleniem (zob. orzeczenie SN z dnia 15 listopada 1934 r., C II 1677/34, Zb. Urz. 1935 r. poz. 204; postanowienia SN: z dnia

11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, z dnia 29 maja 2009 r., V CSK 37/09, z dnia 8 sierpnia 2012 r., II CSK 112/12).

Piotr Telusiewicz

[a.]